

de βασιλείας, ἢ μὲν κατὰ νόμον, ἢ δὲ κατὰ γένος ἔστιν. ἢ μὲν οὖν ἐν Καρχηδόνι, κατὰ νόμον
 83 πολιτικὴ γὰρ ἔστιν. * ἢ δὲ ἐν Λακεδαιμονίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ, κατὰ γένος. ἀπὸ γὰρ τίνος γένους πρῶτον τὴν βασιλείαν. τυραννὶς δὲ ἔστιν ἐν ἢ παρακρουσθέντες ἢ βιασθέντες ὑπὸ τίνος ἀρχονται. τῆς ἀρα πολιτείας ἢ μὲν ἐστὶ δημοκρατία, ἢ δὲ ἀριστοκρατία, ἢ δὲ ὀλιγαρχία, ἢ δὲ βασιλεία, ἢ δὲ τυραννίς. 201 τῆς δὲ δικαιοσύνης ἔστιν εἶδη τρία. ἢ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶ περὶ θεούς· ἢ δὲ περὶ ἀνθρώπους· ἢ δὲ, περὶ τοὺς ἀποικημένους. οἱ μὲν γὰρ θύοντες κατὰ νόμους, καὶ τῶν ἱερῶν ἐπιμελοῦμενοι, ὅλον ἐστὶ περὶ θεούς εὐσεβοῦσιν οἱ δὲ δάναε ἀποδίδόντες καὶ παρακαταθήκας, δικαιοπραγοῦσι περὶ ἀνθρώπους· οἱ δὲ τῶν μημίων ἐπιμελοῦμενοι, ὅλον ἐστὶ τοὺς ἀποικημένους. τῆς ἀρα δικαιοσύνης, ἢ μὲν πρὸς θεούς ἔστιν, ἢ δὲ πρὸς ἀνθρώπους, ἢ δὲ περὶ τοὺς ἀποικημένους. * 202 τῆς ἐπιστήμης εἶδη ἔστι τρία· τὸ μὲν γὰρ ἐστὶ πρακτικόν· τὸ δὲ, ποιητικόν· τὸ δὲ, θεωρητικόν. ἢ μὲν γὰρ οἰκοδομικὴ καὶ ναυπηγικὴ, ποιητικαὶ εἰσιν. ἐστὶ γὰρ αὐτῶν ἰδίῳ ἔργῳ πεποιημένον πολιτικὴ δὲ καὶ αὐλητικὴ, καὶ κωμωδιστικὴ, καὶ αἰ τοιαῦται, πρακτικαὶ οὐ γὰρ ἔστιν οὐδὲν ἰδίῳ 203 θεατῶν αὐτῶν πεποιημένους. Politicam verò et tibiarum cantus Scientiam, pulsusque citharæ, et hujusmodi ceteras, præctica subesse. Neque enim consummato actu quippiam remanet quod oculis subiectum sit, cæ-

κίμαι. βασιλικὴν, τιμωρατικὴν, ὀλιγαρχικὴν, δημοκρατικὴν, τυραννικὴν. hoc loco aristocratiam prætermissit. quæ quidem genera eadem sunt apud Aristotelem lib. 3. & 4. Politic. Idem.
 201 Justitia præter tres sunt.] Harum trium partium Plato duas primas ponit in Euthyphrone. c. 5. ita scribens. τούτου τοῦτον ἔχει γὰρ δοκῆ, ἢ δημοκρατίᾳ, τὸ μέρος τοῦ δικαίου εἶναι, εὐσεβίᾳ τε καὶ ἰσῶν, τὸ μὲν τῶν τῶν θεῶν θρασύτητα. τὸ δὲ περὶ τῶν τῶν ἀνθρώπων, τὸ λοιπὸν εἶναι τοῦ δικαίου μέρος. De tertia parte mentionem facit libro 12. de Legibus c. 650. his verbis. Περὶ τελευτῶν ἰσότητος δὲ ἴτα τις ἔσθω, εἴ τις τις ἔσθω, τὰ μὲν πρῶτον διὰ νόμους. & cetera quæ sequuntur. Idem.
 202 Διαιτικήν τετραπλῆν ἔσθω.] Plato in dial. de Regno, qui etiam Politicis inscribitur c. 116. scientiam in duo maxima dividit genera, quorum alterum ad contemplationem, alterum ad actionem pertinet his verbis. τῶν τε τῶν θεωρητικῶν ἐπιστήμης διαίτη. τὸ μὲν πρακτικὸν προσώπων, τὸ δὲ μόνον γνωστικόν. de ter-

peribus divites. Regnum bifariam scindi; aliud enim secundum legem: aliud secundum genus esse. Secundum legem constare Carthaginensium regnum. Civile quippe esse: * Lacedæmoniorum verò et Macedonum, secundum genus. Habent enim regni succellionem quandam per genus. Tyrannidem dici, cum impulsit, aut vi adacti civis ab aliquo reguntur. Civilium igitur rerum administratio alia est popularis, alia quam optimates exercent, alia paucorum potentia, alia regnum, alia tyrannia. Justitiæ tria esse genera: aliud circa deos, alterum circa homines, tertium circa defunctos vesfari. Nam et qui sacra secundum leges faciunt, sacrarumque rerum curam habent, religiosi in deos ac pii sunt. Qui vero mutua, depositaque relictunt, iusti erga homines sunt. Qui autem monumentorum curam gerunt, iustitiam circa defunctos exequuntur. Justitia igitur alia erga Deos est, alia erga homines, alia erga defunctos. * Disciplinæ tres esse species. Aliam quidem in actione consistere, et præctice dici. Aliam ex operis effectu constare, et appellari poëctice. Tertiam speculationi studere, et theoreticam vocari. Nam ædium naviumque fabricandarum peritiam certum est ad effectricem illam pertinere. Nam ex illis opus aliquod factum videmus. Politicam verò et tibiarum cantus Scientiam, pulsusque citharæ, et hujusmodi ceteras, præctica subesse. Neque enim consummato actu quippiam remanet quod oculis subiectum sit, cæ-

terio genere scientiæ, quam vocat ποιητικὴν mentionem facit in Theæceto c. 96. in quo loco artes dividit, quarum cum multis nominavisset, postremo adiecit hæc verba. ποιητικὸν τοῖνον αὐτὰ συναρξαλιωτικῶν προσώπων. Hanc eandem divisionem significavit Aristoteles 1. Ethic. cap. 1. in quo dixit, quasdam artes esse, quarum opus remaneret, quas ποιητικὰς vocari Plato: quasdam, quarum nullum remaneret opus, quæ πρακτικὰ nominantur in hac divisione. Sed adhuc clarus declaravit vi. Ethic. cap. 4. in quo agit de arte his verbis. τὸ δ' ἐνδεχόμενον ἄλλως ἔχει ἔστι τὸ καὶ ποιητικὸν καὶ πρακτικόν. ἑστῶν δ' ἔστι ποιητικὸν καὶ πρακτικόν. Idem.
 203 Θεατῶν] Γράφεται θεῶν. Sed interpretes alteram lectionem sequuntur, & commodum ex ea sensum elicere videntur, ita locum hunc reddens, Neque enim consummato actu quippiam remanet quod oculis subiectum sit: cæceterum in ipso actu vis omnis est. Hæc. Steph.

terum

terum in ipso actu vis omnis est. Itaque alius tibus, alius fidibus canit, alius Rempublicam gerit. Porro geometria, et harmonica, et astrologia sub intelligentiam cadunt, et speculationi tantummodo inferiunt. Neque enim vel agunt vel efficiunt quicquam, sed geometra quidem contemplantur ut sese habeant ad invicem lineæ; harmonicos sonos ratione diducant; astrologus sidera atque caelum. Disciplinarum igitur alia theoreticæ sunt, alia 85 præctica, alia effectivæ. * Medicinæ quinque species esse; Pharmacœuticæ, Chirurgicæ, diætetice, nosogonomonice, boëtheticæ. Pharmacœuticæ quippe dici, quæ morbis medicata potione subveniat. Chirurgicæ, quæ sectione et unctione curet. Diætetice, quæ sola victus ratione et ordine arceat ægritudines. Quartam, quæ ex celeri discretione morborum succurrat ægris. Quintam adjutricem dici, quod strenuo auxilio doloribus continuo liberet. Medicinæ igitur species alia pharmaceuticæ, alia chirurgicæ, alia diætetice, 86 alia nosogonomonice, alia boëtheticæ. * Legis geminam esse distributionem, alteram scriptam, alteram verò non scriptam. Priorem illam esse civilem, qua administramus rempublicam: quæ verò citra scripturam constat, eam à natura et usu proficisci. qualis est, nudum in forum abire non debere, aut muliebri veste uti, quod nulla scripta lege prohibetur. Nam ejusmodi sola citra scripturam, naturalis lex vetat. Legis igitur alia scripta species est; alia non scri-

204 Medicina genera quinque sunt.] Horum quinque generum tria præcipua nominavit Plato lib. 3. de Rep. c. 399. hoc est, φαρμακευτικὴν, διαιτητικὴν, χειρουργικὴν, ita scribens: τίστας, ἢ δὲ ἴστω. καί τινος ἄλλοι πρὸς τὸ ἰατρικὸν φάρμακον πρὸς ἕξασται τὸ ἰατρικόν, ἢ καὶ τὸν καθ' ἑαυτὸν, quibus verbis significavit medicamentorum rationem, quam Græci vocant φαρμακευτικὴν. Sequitur deinde chirurgiæ, eaque duplex inquit enim, ἢ καὶ τὸν ἀπομὲν χροσόμενος ἀπαλλάττει. Ultimo loco victus rationem ponit, inquires, εἰς δὲ τίς αὐτῶν μακρὰν διαίταν προστάττω, & cetera, quæ sequuntur. quartum genus quod est νοσογονομονικὴν τὸν νοσῶντων, appellavisse, quo Herodotum primum ulum esse ait, cum ante ipsum sola uterentur chirurgi: quod etiam Corn. Celsus in principio suæ

DIODGENIS LAERTII

non, ἀλλὰ πράττουσιν τι· ὁ μὲν γὰρ αὐτεῖ καὶ κωμωδιστικὴ, ὁ δὲ πολιτευέται. ἢ δὲ γεωμετρικὴ, καὶ ἀρμονικὴ, κἀστρολογικὴ, θεωρητικαί. οὗτε γὰρ πράττουσιν, οὗτε ποιῶσιν οὐθέν· ἀλλ' ὁ μὲν γεωμετρίας θεωρεῖ, πῶς πρὸς ἀλλήλους ἔχουσιν αἱ γραμμαί· ὁ δ' ἀρμονικὸς, τοὺς Φθόγγους· ὁ δ' ἀστρολογικὸς, τὰ ἀστρα καὶ τὸν κόσμον. 204 τῶν ἀρα ἐπιστημῶν αἱ μὲν εἰσι θεωρητικαί, αἱ δὲ πρακτικαί, αἱ δὲ ποιητικαί. * τῆς ἰατρικῆς ἔστιν 85 εἶδη πέντε· ἢ μὲν, Φαρμακευτικὴ· ἢ δὲ, χειρουργικὴ· ἢ δὲ, διαιτητικὴ· ἢ δὲ, νοσογονομονικὴ· ἢ δὲ, βοηθητικὴ. ἢ μὲν Φαρμακευτικὴ, διὰ φαρμάκων ἰάται τὰς ἀρρώστιας· ἢ δὲ χειρουργικὴ, διὰ τοῦ τέμνειν καὶ καίειν ὕγιαζει· ἢ δὲ διαιτητικὴ, διὰ τοῦ διαίταν ἀπαλλάττει τὰς ἀρρώστιας· ἢ δὲ νοσογονομονικὴ, διὰ τοῦ γνώσειν τὸ ἀρρώστημα· ἢ δὲ βοηθητικὴ, διὰ τοῦ βοηθεῖν, εἰς τὸ παραχρήμα ἀπαλλάττει τὴν ἀλγυθονομίαν. τῆς ἀρα ἰατρικῆς ἢ μὲν ἐστὶ Φαρμακευτικὴ, ἢ δὲ χειρουργικὴ, ἢ δὲ διαιτητικὴ, ἢ δὲ βοηθητικὴ, ἢ δὲ νοσογονομονικὴ. * 205 νόμον διαίρεσεν δύν· ὁ μὲν 86 γὰρ αὐτοῦ, γεγραμμένος· ὁ δὲ, ἀγράφος. ὃ μὲν ἐν ταῖς πόλεσι πολιτευόμεθα, γεγραμμένος ἔστιν· ὁ δὲ κατὰ εἶδη γενόμενος, οὗτος ἀγράφος καλεῖται· οἷον, τὸ μὴ γυμνὸν πορεύεσθαι ἐν τῇ ἀγορᾷ, μὴδὲ γυναικείων ἱματίων περιβάλλεσθαι. ταῦτα γὰρ οὐθεὶς νόμος κωλύει, ἀλλ' ἡ φύσις οὐ πράττομεν, διὰ τὸ ἀγράφω νόμω κωλύεσθαι. τοῦ ἀρα νόμου ἔστιν ὁ μὲν, γεγραμμένος· ὁ δὲ,

medicinis confirmat. quem si sequamur, medicinam in tres tantummodo partes dividemus, hoc est, διαιτητικὴν, φαρμακευτικὴν & χειρουργικὴν. sic enim initio fuit medicina dividita esse, ut una esset, quæ victum, altera, quæ medicamentis, tertia, quæ manu mederetur. Idem.
 205 Legis divisione bipartita est.] Divisio communis est omnibus, qui de legibus scripserunt, quam Cicero quoque in 1. & 2. de Legibus cognovit, ut non sit necesse eam verbis ex Platone alatis ambiguo confirmare. Justinianus ea quoque usus est in suis Institutionibus. Si quis tamen Platoniis verba legere cupit, et quibus hæc eliciatur divisio, vis videtur vi. lib. de Legibus c. 570. Idem.

Ee

ἀγρᾶφοι. 286 ὁ λόγος διαίρεται εἰς πέντε: ὧν εἷς μὲν ἐστὶν ὃν οἱ πολιτευόμενοι λέγουσιν ἐν ταῖς ἐκ-
 87 κλησίαις, ἕς καλεῖται πολιτικός. ἕτερα δὲ διαί-
 ρεσις λόγου, ὃν οἱ ῥήτορες γράφουσιν, εἰς ἐπί-
 δεξιὸν τε πρῶτον, εἰς ἐγκύματα καὶ ψόγους καὶ κατηγορίας. τὸ δὲ τριτοῦτον εἶδος, ἐστὶ ῥητο-
 ρικῶν. τρίτη δὲ διαίρεσις λόγου, ὃν οἱ ἰδιώται δια-
 λέγονται πρὸς ἀλλήλους· οὗτος δὲ ὁ τρόπος προ-
 αγορεύεται ἰδιωτικός. ἕτερα δὲ διαίρεσις λόγου,
 ὃν οἱ κατὰ βραχὺ ἐρωτῶντες καὶ ἀπειρινόμενοι
 τοῖς ἐρωτῶσιν διαλέγονται· οὗτος δὲ καλεῖται ὁ
 λόγος διαλεκτικός. πέμπτη δὲ διαίρεσις λόγου,
 ὃν οἱ τεχνίται περὶ τῆς ἑαυτῶν διαλέγονται τέχ-
 νης· ἕς δὲ καλεῖται τεχνικός. τοῦ λόγου ἄρα, τὸ
 μὲν ἐστὶ πολιτικόν, τὸ δὲ ῥητορικόν, τὸ δὲ ἰδιω-
 88 τικόν, τὸ δὲ διαλεκτικόν, τὸ δὲ τεχνικόν. * 297 ἡ
 μουσικὴ εἰς τρία διαίρεται. ἐστὶ γὰρ ἡ μὲν, διὰ
 τοῦ στόματος μόνον, οἷον ἡ ἀδή. δεύτερον δὲ, διὰ
 τοῦ στόματος καὶ τῶν χειρῶν, οἷον ἡ κιθαριδία.
 τρίτον ἀπὸ τῶν χειρῶν μόνον, οἷον ἡ κιθαριστική.
 τῆς ἄρα μουσικῆς ἐστὶ τὸ μὲν, ἀπὸ τοῦ στόμα-
 τος μόνον τὸ δ', ἀπὸ τοῦ στόματος καὶ τῶν χει-
 ρῶν τὸ δ', ἀπὸ τῶν χειρῶν. 298 διαίρεται δὲ ἡ
 εὐγένεια εἰς εἴδη τέτταρα. ἐν μὲν, ἐὰν ὧσιν οἱ
 πρόγονοι καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ καὶ δίκαιοι, τοὺς ἐκ τού-
 των γεγεννημένους, εὐγενεῖς φασὶν εἶναι· ἄλλο
 δὲ, ἐὰν ὧσιν οἱ πρόγονοι δεδυναστευότες καὶ ἀρ-
 χαντες γεγεννημένοι, τοὺς ἐκ τούτων εὐγενεῖς φα-
 σιν εἶναι. ἄλλο δὲ, ἐὰν ὧσιν οἱ πρόγονοι ἰσομα-
 στοὶ, οἷον ἀπὸ στρατηγίας, ἀπὸ στεφανιώτων
 ἀγώνων καὶ τοὺς ἐκ τούτων γεγεννημένους, εὐγε-
 89 νεῖς προσαγορεύουμιν. * ἄλλο εἶδος, ἐὰν αὐτὸς τις
 ἡ γενεὰ αὐτοῦ τὴν ψυχὴν καὶ μεγάλῃ ψυχῃ, καὶ τού-
 τῳ εὐγενῆ φασί. καὶ τῆς γε εὐγενείας αὕτη κρατί-
 ἐστι. τῆς ἄρα εὐγενείας τὸ μὲν, ἀπὸ προγονῶν ἐπινομῶν, τὸ δὲ δυναστῶν, τὸ δὲ ἐνδοξῶν, τὸ δὲ

296 *Oratio in quinque dividitur genera.*] Horum de
 eubus mentionem facit Plato in Phaedro c. 107. hoc
 est de politico & de eo, quod est idiomatum proprium,
 ita scribens. Διαιρῶν τὸν τὸ Φαίδρου λόγον περὶ τούτων
 ἕξεται, ἢ καὶ ἄλλαι ὅς τις πῶποτε τὴν γήραφον, ἢ
 γράφον, ἢ περὶ πολιτικῶν σύγγραμμα εἶπε ἰλιτικῶν, &
 cetera quae sequuntur: praeterca de genere rhetori-
 co in eodem dialogo c. 212. quo loco ait rhetoricam
 non vna dicere, ἀλλὰ τὰ μάλιστα ἐν τε κατηγορίᾳ καὶ ἀπο-
 λογίᾳ. de sermonibus dialecticis lib. 7. de Rep. *idem.*
 297 *Musica triplex est.*] De istis tribus musicae ge-
 neribus videt quid apud Platonem Atheniensis holpes
 in iv. de Legibus, extremo loquatur. quo ex loco
 tria ista musicae genera eliciuntur. Ego enim brevita-
 tis causa, quod sermo ille longifusus sit, verba Plato-
 nis praetermitto. *idem.*
 298 *Nobilitas in quatuor genera dividitur.*] Hanc
 ego divisionem apud Platonem non invenii, quod qui-

ἀπὸ τῆς αὐτοῦ καλοκαγαθίας. 299 τὸ κάλλος
 διαίρεται εἰς τρία. ἐν μὲν γὰρ αὐτῷ ἐστὶν ἐται-
 νετόν, οἷον ἡ διὰ τῆς ὄψεως εὐμορφία· ἄλλο δὲ
 χρηστικόν, οἷον ὄργανον καὶ οἰκία, καὶ τὰ τοιαῦτα
 πρὸς χρῆσιν εἰσι καλά. τὰ δὲ πρὸς νόμους καὶ
 ἐπιτηδεύματα, καὶ τὰ τοιαῦτα, πρὸς ἀφίλειαν
 ἐστὶ καλά. τοῦ ἄρα κάλλους τὸ μὲν ἐστὶ πρὸς
 ἐταινετόν, τὸ δὲ πρὸς χρῆσιν, τὸ δὲ πρὸς ἀφί-
 90 λειαν. * 300 ἡ ψυχὴ διαίρεται εἰς τρία. τὸ μὲν γὰρ
 αὐτῆς, ἐστὶ 301 λογικὴν τὸ δὲ, ἐπιθυμητικὴν τὸ
 δὲ, θυμικὴν. τούτων δὲ τὸ μὲν λογικὴν ἐστὶν αἰ-
 τιον τοῦ βουλευέσθαι, καὶ λογίζεσθαι, καὶ δια-
 νοεῖσθαι, καὶ πάντων τῶν τούτων τὸ δ' ἐπι-
 θυμητικὴν μέρος ἐστὶ τῆς ψυχῆς αἴτιον τοῦ ἐπιθυ-
 μῆν φαγεῖν, καὶ τοῦ πλησιάζειν, καὶ τῶν τοιού-
 των. τὸ δὲ θυμικὸν μέρος αἰτίον ἐστὶ τοῦ θαρρῆν
 καὶ ἠδῆσθαι καὶ λυπεῖσθαι καὶ ὀργίζεσθαι. τῆς
 ἄρα ψυχῆς ἐστὶ τὸ μὲν λογιστικόν, τὸ δὲ ἐπιθυ-
 μητικόν, τὸ δὲ θυμικόν. 302 τῆς τελείας ἀρετῆς
 εἶδη τέτταρα. ἐν μὲν, φρόνησις· ἄλλο, δικαιο-
 σύνη τρίτον, ἀνδρεία· τέταρτον, σωφροσύνη.
 91 * τούτων ἡ μὲν φρόνησις, αἰτία τοῦ πράττειν ὀρ-
 θῶς τὰ πράγματα· ἡ δὲ δικαιοσύνη, τοῦ ἐν ταῖς
 κοινωνίαις καὶ τοῖς συναλλάγμασι δικαιοπραγεῖν

dem mirum videri non debet. divisionum enim his
 usum fuisse Platonem Aristoteles aiebat, à quo eas
 Laërtius accepit, non à Platone. Ego tamen operam
 dedi, ut apud Platonem invenirem. *idem.*
 299 *Pulchritudo triplex est.*] Plato in Hippia majore
 c. 341. duplex pulchritudinis genus, quorum alterum
 ad usum, alterum ad utilitatem spectet, notavit
 his verbis. καλοὶ φασὶν οἱ ἐσθαιμαί ἴσιν, εὖξ οἱ δὲ
 θεοσπον τούτων ἴσιν αἰετὸν δυνατὰ εἶναι, ἀλλ' οἱ ἀδυνα-
 τοὶ τε καὶ χρεῖστοι πρὸς τὸ εἶναι. Et paulo post illud
 exemplis, quibus Laërtius utens ait: οὐκ αἶν καὶ τὸ εἶναι
 εὖμα οὐκ ἄλλοι καλὸν ἴσιν, τὴ μὲν πρὸς θεῶμα,
 τὴ δὲ πρὸς πλάσιν, καὶ αὐτὰ τὰ ἕσα πάντα, ἴσιν κα-
 λὸν, καὶ ἀκαταρτῶμα, καὶ ἄνηγοα, καὶ τὰ τοιαῦτα
 τῶν, καὶ τὰ ἐξήρηματα πρὸς τῶν, & quae sequuntur.
 secundum pulchritudinis genus, quod pertinet ad uti-
 litatem eodem quo Laërtius exemplo utens, notavit
 his verbis. οἱ δὲ βούλιν τὰ ἱπποδρόματα, καὶ τὰς νό-
 μους ἔχουσι τὴν πάντα ταῦμα καλὰ πρὸς ἀγαθῶμα.
 Nam de primo genere, quod Laërtius laudabile
 appellat, sepe apud Platonem mentio fit. *idem.*
 300 *Anima dividitur in partes tres.*] Pro hac divi-
 sione confirmanda, vide quae notavimus ex Platone in
 301 *Asiaticis*] Γράφεται λογιστικὴν pro λογικῆς
 itidemque in sequentibus locis. Suprà quoque eadem
 lectiois varietas allata fuit. *Hier. Steph.*
 302 *Perfelle virtutis partes quatuor sunt.*] De qui-
 bus Plato mentionem facit in Lachete c. 359. his ver-
 bis. οὐ δὲ Νικία λέγει ἡμῶν πάλιν ἐξ ἀρχῆς, οἷον ὅτι
 τὸν ἀρετῶμα κατ' ἀρχῆς τοῦ λόγου τεκνοῦσιν, οἱ μὲν
 ἄριστοι σκοποῦντες; Νί, πάλιν γὰρ. Σω, ἀρετῶν καὶ
 οὐ τοῦτο ἀπαιτεῖν, οἷον μέμον ὅν τῶν δὲ καὶ ἄλλων με-
 μῶν, ἢ ἕξεται πάντα ἀρετὴν κληροῦμα. Νί, πάλιν γὰρ οὐδὲ
 Σω, ἀπ' αὐτῆς ἴσιν ἴσιν καὶ οὐ ταῦτα λέγουσι, ἴσιν δὲ κα-
 λὰ πρὸς ἀρετῶμα σκοποῦντες καὶ δικαιοσύνη, καὶ ἀλλ'
 αἷτα καλὰ. Prudentiam autem meminit in Menone
 c. 340. in quo loco eam omnium principum ducem
 quae virtutum esse ait, sub persona Socratici, his verbis.
 οὐκ αἰνὸν οὐκ αἰνὸν πάντα τὰ τῆς ψυχῆς ἐπιτηδεύματα
 καὶ κατεργασματα, ἡγεμονίαν μὲν φρόνησις ἐν ἴσιν
 ἡγεμονία πλάσιν, ἀρετῶμα δὲ, οἱ τούτων. eadem
 divisione iustus est Cicero lib. 1. de officiis ita scribens.
 Sed utone quid honestum est, id quatuor partibus consistit
 est ἀρετῶμα: αἰετὸν ἐν περιφροσύνην ἰσιν ἰσιν
 versatur, αἰετὸν ἐν ἰσιν ἰσιν societas tuenda, tribuendo-
 que sunt cuique, & verum contrarium fide: αἰετὸν
 ἐν ἰσιν excellet, αἰετὸν ἰσιν ἰσιν magnitudine ac robore: αἰετὸν
 Ec 2

91 ἢ δὲ ἀνδρεία, τὸν ἐν τοῖς κινδύνοις καὶ Φιλο-
 92 μίᾳ μὴ ἐξίστασθαι ποιεῖν, ἀλλὰ μῆνιν ἢ δὲ
 σωφροσύνη, τοῦ κρατεῖν τῶν ἐπιθυμιῶν, καὶ ὑ-
 πό μηδεμίαν ἡδονὴν δουλοῦσθαι, ἀλλὰ κομμίως
 ζῆν. τῆς ἀρετῆς ἀρα τὸ μὲν ἐστὶ φρόνησις, ἄλλο
 93 δικαιοσύνη, τρίτον ἀνδρεία, τέταρτον σωφροσύνη.
 94 ἡ ἀρχὴ διαίρεται εἰς μέρη πέντε. ἐν μὲν, εἰς
 τὸ κατὰ νόμον ἐν δὲ, εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐν δὲ,
 εἰς τὸ κατὰ ἔθος· τέταρτον, εἰς τὸ κατὰ γένος.
 95 πέμπτον δὲ, κατὰ βίαν. * οἱ μὲν οὖν ἐν ταῖς πό-
 λεσιν ἀρχόντες ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐπ' ἀναιρέτως,
 κατὰ νόμον ἀρχοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ φύσιν, οἱ ἀρ-
 96 ρετες, οὐ μόνον ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ ἐν
 τοῖς ἄλλοις ζώοις· ἐπὶ πολλὴ γὰρ τὰ ἀρρενα τῶν
 θηλειῶν πανταχοῦ ἀρχεῖ. ἢ δὲ τοῦ κατὰ ἔθος ἀρ-
 χῆ τοιαύτη ἐστίν, οἷον οἱ παιδαγωγοὶ τῶν παι-
 δῶν ἀρχοῦσι, καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν φυσιῶν.
 κατὰ γένος δὲ ἀρχὴ τοιαύτη τις λέγεται, οἷον
 οἱ λακεδαίμονιοι βασιλεῖς ἀρχοῦσιν· ἀπὸ γὰρ
 γένους τινος ἡ βασιλεία. καὶ ἐν Μακεδονίᾳ δὲ τὸν
 αὐτὸν τρόπον ἀρχοῦσι· καὶ γὰρ ἐκεῖ ἀπὸ γένους
 ἡ βασιλεία καθίσταται. εἰ δὲ βιασάμενοι ἡ πα-
 97 ρακρουσάμενοι ἀρχοῦσιν ἀκόνητων τῶν πολιτῶν ἢ
 τοιαύτη ἀρχὴ κατὰ βίαν λέγεται εἶναι. τῆς ἀρχῆς
 ἀρα ἐστὶ τὸ μετὰ κατὰ νόμον, τὸ δὲ κατὰ φύσιν, τὸ
 δὲ κατὰ ἔθος, τὸ δὲ κατὰ γένος, τὸ δὲ κατὰ βίαν.
 98 * 99 τῆς ῥητορείας εἶδη ἐστὶν ἕξ, ὅταν μὲν γὰρ κε-
 λεύωσι πολεμεῖν ἢ συμμαχεῖν πρὸς τινά, καλεῖται
 τὸ τοιοῦτον εἶδος προτροπῆ· ὅταν δὲ ἀζηλώσι μὴ πο-

in omnibus, que sunt, quoque dicuntur. ordine ac
 modo. His enim verbis prudentiam, justitiam, fortitudinem,
 ac temperantiam significavit. Aldob.
 203 H δὲ ἀνδρεία τοῦ ἐν τοῖς κινδύνοις καὶ φιλομίας
 μὴ ἐξίστασθαι ποιεῖν, ἀλλὰ μῆνιν] Nihil censeo muta-
 tandum, est durum/cule dictum. Est autem ἐξίστασθαι
 παύειν, refugere ne aliquid facias, sic ἐξίστασθαι ἀνα-
 λαμβάνειν αὐτὸν dicimus, pro sumibus nullis parere.
 Alcibius sic definit, H ἀνδρία ἐστὶ δόγματος ἰσχυροῦ
 παρὰ τὴν δόξαν τὴν καὶ μὴ δόξαν, τὸν ἐπὶ τὴν διασωτικὴν δύνα-
 μιν ἀνὰ κράτος ἐπιφέρει, que definitio latius fortitudinem
 extendit, quam vulgo solent philosophi alii. H. Calaub.
 304 Insuperiorum in superioribus genera dividitur.] Hæc
 divisio magna ex parte polita est supra in retumpublici-
 carum divisione: præcipue autem in regni subdivisio-
 nem. Nemo enim non videt, qualis cuiusque resp. for-
 ma fuerit, tale quoque imperium futurum. Illud mi-

dinem autem, ne inter pericula et terro-
 res à fortiter ceptis deficiamus: porro
 temperantiam ad frandanas cupiditates,
 ut à nulla voluptate subigamur, honeste
 que vivamus, sua nobis lege præscribere.
 Virtutis igitur species alia prudentia est;
 alia, justitia; alia, fortitudo; alia, tem-
 perantia. Magistratus in quinque partitur:
 In legitimum, naturalem, æquum ac re-
 ctum, in eum qui sit per generis successio-
 nem, et denique in violentum et tyranni-
 cum. * Nam magistratus civitatum si eli-
 92 gantur à civibus, secundum legem impo-
 nunt. Per naturam verò mares non modò
 inter homines, verum inter alia animalia
 quoque feminis præfunt. Ut plurimum
 enim feminis mares ubique imperant. Ex
 consuetudine verò et pædagogis pueris, et
 magistri discipulis imperant. Per genus au-
 tem, quemadmodum Lacedæmoniorum
 reges dominantur. Nam ex genere regnum
 fortuntur. Eodem modo et apud Mace-
 dones reges imperant: quippe et illic re-
 gnum ex genere institutum est. Porro qui
 coactis per vim ac civibus infestis regnant,
 ii violenti ac tyranni vocantur. Imperium
 igitur in quinque dividitur. Unum, legi-
 tumum, alterum, naturale, tertium, quod
 est consuetudine est. quartum, quod est ge-
 neris electione. ultimum, violentum. * O-
 93 ratorie sex species sunt. Nam quoties jus-
 ferit orator bellum suscipere, ut auxili-
 um contra aliquem ferre, id genus vocatur
 adhortatio. Cum verò neque bellare, neque

h tantummodo lector nolet, legitimum in hac divi-
 sione aliam habere significationem, quam quod in
 rerumpublicarum divisione dictum est ex lege. Legi-
 tumum enim hoc loco id, quod justum est, accipimus
 ex lege autem potest esse etiam id, quod justum non
 est, si lex iniusta fuerit. quod in exemplo ibi allato
 manifestum est. Quod enim Carthaginiensium re-
 gnum venale sit, hoc quidem est ex lege, non tamen
 legitimum est. Aldob.
 205 Rhetorice genera sunt sex.] Usitata, & com-
 munit omnibus qui de arte rhetorice scripserunt, est
 divisio. Cum enim tria sint rhetorice maxima genera,
 demonstrativum, deliberativum, & iudiciale: in de-
 monstrativo genere laus, & vituperatio continentur:
 in deliberativo horatio, & dehortatio: in iudiciali
 accusatio, & defensio. Hanc divisionem & Cicero in
 libris de Oratore: & Aristoteles in libro de Rhetorica,

94 opem ferre, sed quiete agere, monerit,
 appellatur ea species dehortatio. Tertia,
 cum quis se à quopiam injuria affectum,
 et complura incommoda perpessum do-
 cuerit; ejusmodi verò vocatur accusatio.
 Quarta species defensio dicitur, cum is qui
 accusatur, se neque violasse jus, neque a-
 liud quicquam temerè et perperam egisse
 95 probarit. * Quinta deinceps species, cum
 quis bene et commodè dixerit, honestum-
 que ac bonum prædicaverit, eaque lauda-
 tio sive encomium dicitur. Sexta denique,
 cum tarpem, ac malam probaverit, et hæc
 vituperatio potest appellari. Rhetorice
 igitur species sunt, adhortatio et dehorta-
 tio; accusatio et defensio; laudatio et vi-
 tuperatio. Rectè dicere in quatuor scindit.
 Primum enim quid dicere oporteat obser-
 vandum: secundo, quam multa dicere:
 tertio ad quos. quarto quando sit dicen-
 dum. Quæ igitur oporteat dicere; que uti-
 lia futura sint et dicenti et auditori. Quan-
 tum autem dicere conveniat: ut neque ni-
 mis multa, neque peiora quam satis est,
 95 dicantur. * Quibus autem dici oporteat;
 ut, si quidem ad peccantes seniores dicen-
 dum sit, verba illi ætati congrua loqua-
 mur: sin verò ad juniores verba facienda
 sint, illi ætati ea que multo temperemus. Quando
 verò dicendum sit; ut neque prius, neque
 posteriorius quam ratio exigat, dicatur. Alio-
 qui profectò vitium non effugiet, qui secus
 faxit. Beneficentia quadrifariam dividitur.
 Aut enim pecuniis, aut corporibus, aut
 discipulis, aut verbis beneficium præstari.
 Pecuniis quidem beneficium constat, cum
 quis egenos, ut inopia liberentur, pecuniis
 juvat. Corporibus vero, cum se mutuo fo-
 vent homines, et ab injuria, cadentiumque
 96 petulantia vindicant. * Porro qui discipuli-
 nis erudiant, vel medicine arte subveniunt,
 vel boni aliquid docent, tertio illo benefi-

λεμὴν μὴδὲ συμμαχεῖν, ἀλλ' ἡσυχίαν ἄγειν, τὸ
 τοιοῦτον εἶδος ἐστὶν ἀποτροπῆ, τρίτον εἶδος τῆς ῥητο-
 ρείας, ὅταν τις φάσθαι ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τινος, καὶ
 πολλῶν κακῶν αἰτίων ἀποφαίνῃ· τὸ δὲ τοιοῦτον
 εἶδος κατηγορία ὀνομάζεται. τέταρτον εἶδος τῆς
 ῥητορείας ἀπολογία καλεῖται, ὅταν ἀποφαίνῃ
 αὐτὸν μὴδὲ ἀδικούντα, μήτε ἄλλο ἀποπὸν μη-
 θὲν πράττοντα· τὸ δὲ τοιοῦτον ἀπολογία καλοῦ-
 σι. * πέμπτον εἶδος ῥητορείας, ὅταν τις εὖ λέγῃ 94
 καὶ ἀποφαίνῃ καλὸν καγαθόν τὸ δὲ τοιοῦτον εἶ-
 δος καλεῖται ἐγκώμιον. ἕκτον εἶδος, ὅταν τις ἀ-
 ποφαίνῃ φαῦλον· τὸ δὲ τοιοῦτον εἶδος καλεῖται
 ψόγος. τῆς ἀρα ῥητορείας τὸ μὲν ἐστὶν ἐγκώμιον,
 τὸ δὲ ψόγος, τὸ δὲ προτροπῆ, τὸ δὲ ἀποτροπῆ,
 τὸ δὲ κατηγορία, τὸ δὲ ἀπολογία. τὸ ὀρθῶς λέ-
 γειν διαίρεται εἰς τέτταρα· ἐν μὲν, ἀ δεῖ λέγειν·
 ἐν δὲ ὅσα δεῖ λέγειν· τρίτον, πρὸς οὓς δεῖ λέγειν·
 τέταρτον δὲ, πῆνικα λέγειν δεῖ. ἀ μὲν οὖν δεῖ λέ-
 γειν, ἀ μέλλει συμφέρειν τῶν λέγοντι καὶ ἀκού-
 οντι· τὸ δὲ ὅσα δεῖ λέγειν, μὴ πλείω μὴδὲ ἐλάτ-
 τω τῶν ἰκανῶν. * τὸ δὲ πρὸς οὓς δεῖ λέγειν, ἂν 95
 τε 96 πρὸς πρεσβυτέρους ἀμαρτάνοντας διαλέγη-
 ται, ἀμύττοντας δεῖ τοὺς λόγους διαλέγεσθαι
 ὡς πρεσβυτέρους· ἂν τε πρὸς νεωτέρους, ἀμύτ-
 τοντας δεῖ λέγεσθαι ὡς νεωτέρους· πῆνικα δὲ λέ-
 γειν ἐστὶ, μήτε προτέρω μήτε ὑστέρω· εἰ δὲ μή,
 97 διαμαρτησέσθαι καὶ κακῶς εἶρεν· ἡ εὐεργεσία
 διαίρεται εἰς τέτταρα. ἡ γὰρ χρημάτων, ἡ σώ-
 μασιν, ἡ ταῖς ἐπιστήμαις, ἡ τοῖς λόγοις. τοῖς
 μὲν οὖν χρημασιν, ὅταν δεόμενα παραβοηθήσῃ
 τις εἰς χρημάτων λόγον εὐπορήσῃ. τοῖς δὲ σώ-
 μασιν εὐ ποιοῦσιν ἀλλήλους, ὅταν παραγενομέ-
 νους τυπτομένους παραβοηθήσῃ. * εἰ δὲ παιδεύου- 96
 τες, καὶ ἰατρούοντες, καὶ διδάσκοντες ἀγαθόν

& Quintilianus in Oratoris institut. cognovit. à Plato-
 ne autem nunquam, quod ego legerim, expresse allata,
 sed significata multis locis est, præcipue in Gorgia. Idem.
 306 Πρὸς πρεσβυτέρους ἀμαρτάνοντας] Per me licet,
 (quod viro doctissimo probatur:) vox ἀμαρτάνοντας
 expungatur. Fortassis qui in animo habebant, [Chri-
 stiani] nisi que] illud Apolloli, Πρεσβυτέρω μὴ ἐπιπλέ-
 ζης [ubi mox & νεωτέρω quoque] primi huc intru-
 runt. Certè, etiam Plato, de reverentia πρεσβυτέρους
 exhibendâ non uno loco: quos etiam concumetiâ
 ullâ affici, vel supplicio, coram majoribus; nedum
 à junioribus; ἀποχρῶν καὶ θεομηνίαν. Mor. Calaub.
 307 διμαρτῶν.] Προφθαῖα διαμαρτησέσθαι καὶ οὐκ ὀ-
 θῶς εἶρεν. Henr. Steph.
 308 Εἰς χρημάτων λόγον εὐπορήσῃ] Potest & εὐπορή-
 σαι legi. H. Calaub.

τι, οὗτοι ταῖς ἐπιστήμασι εὐεργετοῦσιν· ὅταν δ' εἰσέλθωσιν εἰς δικαστήριον ἄλλος ὑπὲρ ἄλλου βοηθός, καὶ λόγοι τινὰ ἐπιεικῆ εἶπη ὑπὲρ αὐτοῦ, οὗτος δὴ λόγῳ εὐεργετῆι. τῆς ἀρα εὐεργεσίας ἡ μὲν ἐστὶ διὰ χρημάτων, ἡ δὲ διὰ σώματων, ἡ δὲ διὰ ἐπιστημῶν, τέταρτη διὰ λόγων. διαίρειται τὸ τέλος τῶν πραγμάτων εἰς τέτταρα εἶδη· ἓν μὲν, κατὰ νόμον τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει, ὅταν ψήφισμα γένηται, καὶ τοῦθ' ὁ νόμος τελείῃ κατὰ φύσιν δὲ τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει, ἡ τε ἡμέρα καὶ ὁ ἑναυτός, καὶ αἱ ὄραν κατὰ τέχνην δὲ τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει, οἷον ἡ οἰκοδομικῆ· οἰκίαν γὰρ τις ἐπιτελεῖ· καὶ ἡ

97 ναυπηγικῆ· πλοῖα γάρ· * κατὰ τύχην δὲ γίνονται τοῖς πράγμασι τέλος, ὅταν ἄλλως, καὶ μὴ αἰς ὑπολαμβάνει τις, ἀποβαίνῃ τοῦ τέλους ἀρα τῶν πραγμάτων τὸ μὲν κατὰ νόμον, τὸ δὲ κατὰ φύσιν, τὸ δὲ κατὰ τέχνην, τὸ δὲ κατὰ τύχην ἐστίν. ἡ δυνάμεις διαίρειται εἰς τέτταρα εἶδη· ἓν μὲν, ὁ δυνάμει τῆς διανοίας λογίζεσθαι καὶ ὑπονοεῖν ἕτερον δὲ, τῷ σώματι, οἷον πορευέσθαι, καὶ δίδοναι, καὶ λαμβάνειν, καὶ τὰ τοιαῦτα· τρίτον, ὁ δυνάμει πλῆθους στρατιωτῶν καὶ χρημάτων, ἕβην καλεῖται πολλὴν δυνάμειν ἔχων βασιλεύς, τέταρτη δὲ διαίρεσις δυνάμεις, πάσχειν, καὶ εὖ ποιεῖν καὶ κακῶς οἷον, ἀρροστῆν καὶ παιδεύεσθαι δυνάμει, καὶ ὑγιεῖς γίνεσθαι, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. τῆς ἀρα δυνάμεις ἡ μὲν ἐστὶν ἐν διανοίᾳ, ἡ δ' ἐν τῷ σώματι, ἡ δ' ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ χρημασιν, ἡ δ' ἐν τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν.

98 τῆς Φιλανθρωπίας ἐστὶν εἰδητρία· ἓν μὲν διὰ τῆς προσηγορίας γινόμενον, οἷον ἐν οἷς τινὲς τὸν ἐντυγχόνα πάντα προσαγορεύουσι, καὶ τῆς δεξιᾶν ἐμβάλλοντες χαιρετίζουσιν· ἄλλο εἶδος, ὅταν τις βοηθητικός ἢ παντὶ τῷ ἀτυχεύοντι ἕτερον εἶδος ἐστὶ τῆς Φιλανθρωπίας, ἐν ᾧ τινὲς Φιλοδευπισταὶ εἰσιν. τῆς ἀρα Φιλανθρωπίας τὸ μὲν ἐστὶ διὰ τοῦ προσαγορεύειν, τὸ δὲ διὰ τοῦ εὐεργετῆν, τὸ δὲ διὰ τοῦ ἐστιᾶν καὶ Φιλοσπουσιάζειν. ἡ εὐδαιμονία διαίρειται εἰς πέν-

[99 προσηγορ.] Repetendum puto εὐπροσηγορίας pro humani habeamur, praecipue requiriti, ut simus εὐπροσηγορίας. Simus enim ab humanitate, id est, ut προσήγοροι. Hes. Steph.

definit. Primam ejus partem bene consulere; secundam, sensibus et bona valetudine corporis vigere; tertiam, in rebus gerendis fortunatum esse; quartam, gloria et auctoritate apud homines excellere; quintam, pecuniis rebusque caeteris ad omnes usus vitae affluere. * Sanam consultationem ex eruditione; multarumque rerum pericia et experimento contingere. Sensuum integritatem, ex corporis membris accidere; ut si quis cernit oculis, audit auribus, narium praeterea et oris sensu valet ubi opus est. Tertium esse, cum quis quod agere intendit, ita egerit, ut deceat sapientem et strenuum virum. Quartum illud, scilicet gloriae celebritatem, ex optione bonitatis emanare. Postremum rerum affluentia est, cum cui ad vitae usus ita suppetit pecuniarum copia, ut et amicos fovere beneficio, et largè ac liberaliter cuncta necessaria subministrare valeat. Porro cui haec suppetant omnia, eum perfecte felicem ac beatum esse. Felicitatis igitur una pars constat prudenti consilio; alia, sensuum integritate; alia corporis salubritate; alia, fortunato successu; alia, nominis gloria; alia, rerum affluentia. * Artes trifariam dividit. Prima in tractatione ferri et metallorum, materique caedenda constat, quod illa quasi praeparet. Secunda, quae ex his conficiat aliquid. Nam ex ferro aeternius arma fabricat, ex lignis faber tibias et lyras facit. Tertia in usu earum rerum est, siquidem equestris frenis utitur, armis bellica, musica tibis et lyra. Artis igitur tres species sunt. Prima, et secunda, et tertia. * Bonum in quatuor genera dividitur. Primum bonum dicimus eum, qui habeat virtutem. Secundum virtutem ipsam et iustitiam dicimus bonum. Tertio cibos et commodam exercitationem, ac medicamenta. Quarto demum loco bonum dicimus tibiarum cantum, histronicam, atque huiusmodi caetera. Boni igitur quatuor species sunt. Una, virtute praeditum esse; altera virtus ipsa. Tertia, cibi et commodae exercitationis. Quarta, tibis canendi pe-

100 nis gloria; alia, rerum affluentia. * Artes trifariam dividit. Prima in tractatione ferri et metallorum, materique caedenda constat, quod illa quasi praeparet. Secunda, quae ex his conficiat aliquid. Nam ex ferro aeternius arma fabricat, ex lignis faber tibias et lyras facit. Tertia in usu earum rerum est, siquidem equestris frenis utitur, armis bellica, musica tibis et lyra. Artis igitur tres species sunt. Prima, et secunda, et tertia. * Bonum in quatuor genera dividitur. Primum bonum dicimus eum, qui habeat virtutem. Secundum virtutem ipsam et iustitiam dicimus bonum. Tertio cibos et commodam exercitationem, ac medicamenta. Quarto demum loco bonum dicimus tibiarum cantum, histronicam, atque huiusmodi caetera. Boni igitur quatuor species sunt. Una, virtute praeditum esse; altera virtus ipsa. Tertia, cibi et commodae exercitationis. Quarta, tibis canendi pe-

101 sitia, histronica, poetica. * Eorum quae

τε μέρη· ἡ μὲν γὰρ αὐτῆς, ἐστὶν εὐβουλία· ἡ δὲ, εὐαισθησία καὶ ὑγίεια τοῦ σώματος· τρίτον, εὐτυχία ἐν ταῖς πράξεσιν τέταρτον, εὐδαιμονία παρὰ τοῖς ἀνθρώποις· πέμπτον, εὐπορία χρημάτων καὶ τῶν εἰς τὸν βίον χρησίμων. ἡ μὲν εὐβουλία γίνεται ἐκ παιδείας, καὶ ἐκ τοῦ πολλῶν εμπειρῶν γενέσθαι. ἡ δὲ εὐαισθησία, ἐκ τῶν τοῦ σώματος μελῶν οἷον, ἐὰν τις ἐφθαλμοῖς ἔρῃ, καὶ τοῖς ὠσίν ἀκούῃ, καὶ τῇ ῥινὶ καὶ τῷ στόματι αἰσθάνηται ὡς δεῖ αἰσθάνεσθαι· τὸ δὲ τοιούτων εὐαισθησία, ἡ δευτέρου, ὅταν ἐφ' ἀσκοπέῃ, πράξῃ κατ' ἔρθον ἢ δὲ πράττειν τὸν σπουδαῖον. εὐδοξία δ' ἐστὶν, ὅταν τις εὖ ἀκούῃ. εὐπορία δ' ἐστὶν, ὅταν τις πρὸς τὰς ἐν τῷ βίῳ χρήσεις οὕτως ἔχῃ ὥστε καὶ φίλους εὖ ποιῆσαι, καὶ φιλοτίμως καὶ εὐπόρως ἀπολειτούργησαι. ὡς δὲ ὑπάρχει πάντα ταῦτα οὗτος ἐστὶν εὐδαίμων τελείως. τῆς ἀρα εὐδαιμονίας ἐστὶ τὸ μὲν εὐβουλία, τὸ δὲ εὐαισθησία, καὶ ὑγίεια τοῦ σώματος, τὸ δὲ εὐτυχία, τὸ δὲ εὐδοξία, τὸ δὲ εὐπορία. * αἱ τέχναι εἰς τρία διαίρεινται· ἡ μὲν πρώτη, ἡ δὲ δευτέρα, ἡ δὲ τρίτη. πρώτη μὲν οὖν, ἡ μεταλλευτικὴ καὶ υλοτομικὴ παρασκευαστικαὶ γὰρ εἰσιν· ἡ δὲ χαλκευτικὴ καὶ ἡ τεκτονικὴ, μετασκευαστικαὶ εἰσιν. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ σιδήρου ἡ χαλκευτικὴ ὅπλα ποιεῖ, ἡ δὲ τεκτονικὴ ἐκ τῶν ξύλων αὐλοῦς καὶ λύρας. ἡ δὲ χρηστικὴ, οἷον ἰππικὴ, τοῖς χαλκίνοις χρῆται, ἡ πολεμικὴ τοῖς ὅπλοις, ἡ μουσικὴ τοῖς αὐλοῖς καὶ τῇ λύρᾳ. τῆς ἀρα τρία εἶδη ἐστὶ. τὸ μὲν τι πρῶτον, τὸ δὲ τὸ δευτέρου, τὸ δὲ τι τρίτον. * τὸ ἀγαθὸν εἰς τέτταρα γένη διαίρεται· ὡς μὲν ἐν λέγομεν εἶναι τὸν τὴν ἀρετὴν ἐχοντα ἰδίᾳ ἀγαθόν· ἄλλο δὲ, αὐτὸ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν δικαιοσύνην λέγομεν ἀγαθὸν εἶναι· τρίτον δὲ, οἷον σιτία καὶ γυμνάσια τὰ πρὸς Φερα καὶ Φάρμακα· τέταρτον δὲ Φαρμῆν εἶναι ἀγαθόν, οἷον αὐλητικὴν, καὶ ὑποκριτικὴν, καὶ τὰ τοιαῦτα· ἀγαθὸν ἀρα τέτταρα εἶδη ἐστὶ· τὸ μὲν, τὸ τὴν ἀρετὴν ἔχειν· ἕτερον δὲ, αὐτὴ ἡ ἀρετὴ· τρίτον δὲ, σιτία καὶ γυμνάσια τὰ ὠφέλιμα· τέταρτον δὲ, αὐλητικὴν, καὶ ὑποκριτικὴν, καὶ ποιητικὴν, ἀγαθὸν λέγομεν εἶναι. * τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶ

102

κακά, τὰ δὲ ἀγαθὰ, τὰ δὲ οὐδέτερα. τούτων
 κακὰ μὲν λέγονται ταῦτα, τὰ δὲ δυναμένα βλάπτειν
 αἰεὶ, οἷον ἀφροσύνη καὶ ἀδικίαν, καὶ τὰ τοιαῦτα. τὰ δὲ τούτοις ἐναντία ἀγαθὰ
 ἔστιν. τὰ δὲ ἐνίοτε μὲν ὠφελῆσαι, ἐνίοτε δὲ βλάπτειν, οἷον τὸ περιπατεῖν, καὶ το καθῆσθαι, καὶ ἐσθίειν· ἢ ὄλιγος μὴτε ὠφελῆσαι, μὴτε βλάψαι
 δυναμένα· ταῦτα γούν οὔτε ἀγαθὰ, οὔτε κακὰ ἔστι. τῶν ἄρα ὄντων, τὰ μὲν ἀγαθὰ, τὰ δὲ κακὰ,
 103 δὲ κακὰ, τὰ δὲ, οὐδέτερα τούτων. * ἐννομία διαίρεται εἰς τρία· ἓν μὲν, εἰάν ὧσιν οἱ νόμοι σπουδαιοῦν
 εἶναι, ἐννομίαν φαμέν εἶναι· ἕτερον δὲ, εἰάν τοις κειμένοις νόμοις ἐπιμένωσιν οἱ πολῖται, καὶ τοῦτο
 φαμέν ἐννομίαν εἶναι· τρίτον δὲ, εἰάν, μὴ ὄντων τῶν νόμων,
 104 κατὰ εἶθ' καὶ ἐπιτηδεύματα χρηστῶς πολιτεύονται, καὶ τοῦτο ἐννομίαν προσαγορεύομεν.
 τῆς ἐννομίας ἄρα ἓν μὲν ἔστι νόμους σπουδαίους εἶναι· ἄλλο δὲ, εἰάν τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἐπιμένωσιν
 οἱ πολῖται, εἰάν ἔθεσι καὶ ἐπιτηδεύμασι χρηστοῖς πολιτεύονται.
 διαίρεται ἡ ἀνομία εἰς τρία· ἓν μὲν ἔστιν, εἰάν ὧσιν οἱ νόμοι μεχθῆραι, καὶ
 πρὸς ζῆλους καὶ πρὸς πολίτας· ἕτερον δὲ, εἰάν τοῖς ὑπάρχουσι
 104 μὴ πειθῶνται· ἄλλο δὲ, εἰάν ὄλιγος μὴδὲ ἢ νόμος, τῆς ἄρα ἀνομίας ἓν μὲν ἔστι, τὸ
 μεχθῆραι εἶναι τοὺς νόμους· ἄλλο δὲ, εἰάν τοῖς αὐτοῖς μὴ πειθῶνται· τρίτον, εἰάν μὴδὲ ἢ νόμος, τὰ
 ἐναντία διαίρεται εἰς τρία. οἷον, ἀγαθὰ κακοῖς ἐναντία
 104 φαμέν εἶναι. ὡς τὴν δικαιοσύνην τῇ ἀδικίᾳ, καὶ τὴν φρόνησιν τῇ ἀφροσύνῃ, καὶ τὰ
 τοιαῦτα. κακὰ δὲ κακοῖς ἐναντία εἶναι, τὴν ἀσώτιαν, καὶ τὴν ἀνελευθερίαν, καὶ τὸ ἀδίκως στρεβλοῦσθαι τῶν
 104 δικαίων στρεβλοῦσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα κακὰ κακοῖς ἐναντία ἔστι. τὸ δὲ βαρὺ τῷ
 104 καύφῳ, καὶ τὸ ταχὺ τῷ βραδείῳ, καὶ τὸ μέλαν τῷ λευκῷ, ὡς οὐδέτερα οὐδέτεροις ἐναντία ἔστι.
 105 * τῶν ἐναντίων ἄρα, τὰ μὲν ὡς ἀγαθὰ, κακοῖς ἐναντία ἔστι· τὰ δὲ, ὡς κακὰ κακοῖς τὰ δὲ, ὡς οὐδέτεροις οὐδέτερα. τῶν ἀγαθῶν γένη ἔστι τρία· τὰ μὲν γὰρ ἔστιν ἐκτὰ, τὰ δὲ μεβεκτά, τὰ δὲ ὑπαρκτά. τὰ μὲν οὖν ἐκτὰ ἔστιν, ὅσα ἐνδέχεται
 105 εἶναι, οἷον ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡ υ-

funt, quaedam dicimus mala, quaedam bona, alia neutra. Ex his mala esse, quae semper nocere possunt, ut est intemperantia, dementia, iniquitas, et huiusmodi. Bona, quae his contraria sunt. Quae autem interdum prodesse possunt, et interdum obesse: cuiusmodi sunt, deambulatio, festio, cibi perceptio: aut profus nec prodesse, nec obesse possunt: ea nec bona, nec mala sunt. Eorum igitur quae sunt alia bona sunt, alia mala, alia neutra. * Legibus bene administratis respublica dicitur tripliciter. Uno quidem modo, si bonae leges sint: ita enim bonis legibus regni civitatem dicimus: Altero, si cives tales, quae ita latae fuerunt, omni studio observent: Tertio, si, cum leges nullae sint, consuetudines et instituta obtineant, quibus bene respublica gubernetur. Bonarum igitur legum gubernatio est, uno modo quando leges bonae sunt: altero, quando cives constitutas leges observant: tertio, quando consuetudines et instituta in gubernatione obtinent. Contraria huic laudabili legum moderationi iniquitas in tria itidem scinditur. Primum ex his est, si sint leges latae peregrinis et civibus noxiae. * Alterum si his quae sunt, minimè obtemperetur. Tertio, si nulla omnino sit lex. Mala igitur gubernatio uno modo est, cum pravae sunt leges: alio, si laetis legibus cives non obtemperent: tertio, si nulla lex obtineat. Contraria trifariam dividuntur: veluti bona malis contraria dicimus, ut iustitiam iniustitiae, sapientiam insipientiae, et huiusmodi caetera. Mala autem malis contraria, ut prodigalitas illiberalitati, et iniusta poena, iusta poena: et caetera id genus mala malis contraria sunt. Verùm levia gravibus, tardis velociâ, et nigra candidis, ut neutris neutra contraria sunt. * Contrariorum igitur partim ut bona malis contraria sunt, partim ut mala malis, partim ut neutra neutris. Bonorum tria sunt genera: alia enim ex his haberi, alia participari, alia subsistere. Prima illa sunt quae esse possunt, ut est iustitia et fa-

nitas.

titas. Secunda quae haberi quidem nequeunt, eorum tamen esse participes possumus: ut bonum ipsum habere possibile non est, neque tamen est impossibile illius participationem frui. Subsistentia verò quae neque participationem admittunt, neque habere possibile est, sed esse oportet: ut probum esse, et iustum esse, et bonum. Ea verò neque habere neque participare licet, sed sufficit ea esse: ut probum esse, et iustum esse. * Bonorum igitur alia sunt quae haberi possunt, alia, quae participari, alia, quae subsistunt. Consilium itidem tripartitum est, aliud quippe à praeteritis temporibus, aliud à futuro, aliud à praesenti tempore sumitur. Praeteritum tempus exemplum praesentis, dum attenditur quid, cur quaeque gens passa sit, ut caveamus: aut quid prudenter egerit, ut imitemur. utpote quid passi sint Lacedaemonii dum fidem habuerunt. Praesens autem rem ipsam quae in manibus est, considerare monet: puta imbecilles muros, homines timidos, annonae caritatem, et caetera huiusmodi. Futurum prospicere suadet, uti ne quid fiat temerè, habendam bonae opinionis rationem: ut non esse violandas suspitione legationes, ne Graecia gloriae honestatis amittat. Consilia igitur capiuntur alia è praeteritis: alia è praesentibus: alia è futuris. * Vox in duo dividitur: praeteritum enim animata alia, alia inanimata. Animata quidem vox animantium: inanimata verò, sonorum atque crepituum. Porro animata bifariam dividitur: est enim altera literata, altera illiterata. Literata, ut hominum: illiterata, ut animalium. Vox igitur alia animata est: alia, inanimata. Eorum quae sunt, alia dividua, alia individua dicimus. Dividua verò alia sunt similibus partium, alia dissimilibus. Atque individua quidem sunt quae divisionem non admittunt, et simplicia sunt, neque ex aliquo composita: ut monadem, punctum, ac sonum individua dicimus. Dividua verò quae sunt ex aliquo composita, ut syllabae, et consonantiae, et animantes, et aqua, et aurum. * Similibus partium sunt quae ex similibus componuntur: neque totum à parte nisi multitudine differt, puta aqua, atque aurum, et caetera hu-

DIAGENIS LAERTII.

FF

καὶ πᾶν τὸ τυχόν, καὶ τὸ τοιοῦτον. ἀνομοιομερῆ δὲ, ὅσα εἰς ἀνομοίων μερῶν σύγκριται, εἰς οἰκία καὶ τὰ τοιαῦτα. τῶν ὄντων ἀρα τὰ μὲν ἐστὶ μεριστά, τὰ δὲ ἀμερῆ. τῶν δὲ μεριστῶν, τὰ μὲν ὁμοιομερῆ, τὰ δὲ ἀνομοιομερῆ. τῶν ὄντων, τὰ μὲν ἐστὶ καθ' ἑαυτὰ, τὰ δὲ πρὸς τι λέγεται. τὰ μὲν οὖν καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα, ἐστὶν ὅσα ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ μηδὲν προσθεῖται ταῦτα δ' ἀνεῖν εἰς ἀνθρώπος, ἵππος, καὶ τὰ ἄλλα ζῷα. τούτων γὰρ οὐδὲν δι' ἐρμηνείας χωρεῖ. * τῶν δὲ πρὸς τι λεγόμενων, ὅσα προσθεῖται τινὸς ἐρμηνείας, εἰς τὸ μείζον τινός, καὶ τὸ θάττον τινός, καὶ τὸ κάλλιον, καὶ τὰ τοιαῦτα. τὸ γὰρ μείζον, ἐλάττωτός ἐστι μείζον, καὶ τὸ θάττον τινός ἐστὶ τῶν ὄντων ἀρα, τὰ μὲν αὐτὰ καθ' αὐτὰ λέγεται, τὰ δὲ πρὸς τι. ὡδὲ καὶ τὰ πρῶτα διήρει, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην.

Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Πλάτων Φιλόσοφος Ῥώδιος, μαθητῆς Παναιτίου, καθὰ Φησι Σέλευκος ὁ γραμματικὸς ἐν πρώτῳ περὶ Φιλοσοφίας, καὶ ἄλλος, περιπατητικὸς, μαθητῆς Ἀριστοτέλους, καὶ ἕτερος, Πραξιφάνους, καὶ ὁ τῆς ἀρχαίας κωμωδίας ποιητής.

310 Καὶ πᾶν τὸ τυχόν, καὶ τὸ τοιοῦτον.] Interpres autem vocem illam τυχόν non agnoscat, nec certe opus ea esse videtur, licet in plerisque exemplari-

bus habeatur. Paulo post pro ἀμερῆ γράφεται ἀμερῆ. Henr. Steph.

jusmodi. Dissimilium partium dicimus quae ex dissimilibus constant; ut est domus, et hujusmodi caetera. Eorum igitur quae exsiliunt, alia dividua; alia individua sunt. Dividuorum verò alia sunt similia partium, alia dissimilium. Eorum quae sunt, alia per se, alia verò ad aliquid dicuntur. Ea igitur quae per se dicuntur, sunt quae nulla interpretatione, ut intelligantur, indigent. Ejusmodi sunt homo, equus, et animalia reliqua. Nihil enim horum interpretatione indiget. * Ea verò ad aliquid dicuntur, quae interpretatione quadam egent, ut est majus aliquo, et aliquid celerius, et melius, et hujusmodi reliqua. Namque majus minore majus est, et celerius aliquo est celerius, et in hunc modum caetera. Eorum igitur quae sunt, alia per se; alia verò ad aliquid dicuntur. Ita et prima dividebat, secundum Aristotelem.

Fuit et alius Plato Philosophus Rhodius, Panetii discipulus, ut ait Seleucus Grammaticus in primo de Philosophia libro. Et alius Peripateticus, Aristotelis discipulus; et alius, Praxiphani: alius item Poëta praece comœdiæ.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ

Περὶ βίων, δοξμάτων καὶ ἀποφθεγμάτων, τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ
ἐξδοκιμησάντων, βιβλίον δ' τῶν ἰ.

DIOGENIS LAERTII

De Vitis, decretis, et sententiis eorum qui in Philosophia claruerunt,

LIBER QUARTUS.

SPEUSIPPUS.

ΣΠΕΥΣΙΠΠΟΣ.

QUæ de Platone dicenda erant, pro vicibus diximus, quid de eo viro singuli sufficienter studiose in unum corpus colligentes. Successit autem ei Speusippus Eurymedontis filius, Atheniensis, pago Myrrhinusius, Potónes, Platonis fororis, filius. Octo autem annos scholæ Platonice præfuit, à centesima octava Olympiade initium fumens. Gratiarum signa in schola collocavit, quæ fuit à Platone in Academia extructa. Persistit autem intra Platonis dogmata, et in moribus ejusmodi non fuit. Namque et iracundus erat, et voluptatibus deditus. Denique ajunt illum iracunditatem, catulum in puteum jecisse: voluptateque delinitum in Macedoniam,

Τὸ μὲν περὶ Πλάτωνος τοιαῦτα ἢ ἐστὶν τὸ δυνατόν ἡμῖν συναγαγεῖν, Φιλόσοφος διελήφοσι τὰ λεγόμενα περὶ τὰνδρός. ¹ διεδέχθη δ' αὐτὸν Σπευσίππος Εὐρυμέδοντος, Ἀθηναῖος. ² τὸν δὲ δὴμιον Μυρρινούσιος ἦν. ³ ὅς ἦν υἱὸς τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Πωτωνῆς. ⁴ καὶ ἐσχολάζετο ἐτη ὄντα, ἀρχαίμενος ἀπὸ τῆς ἡγῶνης καὶ ἐκαταστῆς Ὀλυμπιάδος. Χαρίτων τε ἀγάλματα ἀνέθηκεν ἐν τῷ μυσίῳ, τῷ ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Ἀκαδημία ἰδρυθέντι, καὶ ἔμεινε μὲν ἐπὶ τῶν αὐτῶν Πλάτωνι δογματῶν, οὐ μὲν τὸ γὰρ ἦθος διεμεινε ταυτοῦτος. ⁵ καὶ γὰρ ἐργίλος καὶ ἠδονῶν ἤττων ἦν. Φασὶ δὲ αὐτὸν ὑπὸ θυμοῦ τὸ κυνιδίον εἰς τὸ Φρέαρ ῥύσαι καὶ ὑφ' ἡ-

1. Hæc Speusippi Eurymedontis filius.] A Speusippo Philosopherum incepit in Academia succellio. Academiam autem suburbanam fuisse gymnasium ab Eadem heroe adificatum, dictum est à Laertio supra via Platonis. Aldob.

2. Τὸν δὲ δὴμιον] Ἐρμήτριος τῶν μὲν δὴμιον, cujus lectiois mentionem feci supra, anno. in pag. 165. Habes autem & initio vite Polemonis lectionem illam, τὰν δὴμιον. Henr. Steph.

3. Τῷ μὲν δὴμιον Μυρρινούσιος ἦν] Scribo, τῶν μὲν δὴμιον Μυρρινούσιος δὲ. H. Calaub.

4. Qui Potones fororis eius filius fuit.] Cicero in tertio libro de Oratore, δὴμιον ἀφ' ἡμῶν, inquit, Πλα-

tonis fororis filius. Athenæus: Σπευσίππος ὁ Πλάτωνος ἀκουστῆς, καὶ συγγενὴς. & alibi iterum. Σπευσίππος ὁ Πλάτωνος συγγενὴς, καὶ διὰ δὴμιον τῆς σχολῆς. Aldob.

4. Et annis octo scholam principis obtinuit. Græce, καὶ ἐσχολάζετο ἐτη ὄντα. Cicero sic locutus est eadem de re: Academiam, inquit, Carneades, & Clitomachus obtinebant. Idem.

5. Et voluptatibus inferior fuit.] Speusippum voluptatis cupidissimum fuisse ostendit Athenæus libro 7. c. 140. quo loco utitur testimonio Dionysii tyranni, qui in epistolis suis ad Speusip, pum nimum voluptatis studium in eo reprehendit. Idem quoque scribit lib. 12. c. 270. Idem.